

PSYKOPATI-TJEKLISTE (PCL-R)

KORT OM PSYKOPATI

Der er stor uenighed om definitionen af psykopati. Én forståelse af psykopati er, at det er en personlighedsforstyrrelse karakteriseret ved gentagende antisocial adfærd (dvs. brud på sociale normer – f.eks. vold over for andre), hæmmet empati og anger samt dristige, uhæmmede og egoistiske karaktertræk. Der findes ikke en diagnose kaldet ”psykopati”. I stedet bruges WHO’s diagnose ”dyssocial personlighedsstruktur” og den amerikanske diagnose ”Antisocial Personality Disorder”. Vurderinger af psykopatiske træk anvendes dog ofte i strafferet i visse lande.

BAGGRUND FOR TESTEN

Både i Danmark og internationalt bruger læger og psykologer en revideret version af den såkaldte psykopatitjekliste (Psychopathy Checklist – Revised, PCL-R). Testen blev udviklet i 1970’erne af professor i psykologi Dr. Robert Hare. Den har i sin nuværende form 20 spørgsmål, som indikerer psykopati. Testen er inddelt i fire kategorier, som hver dækker over 4-5 af de psykopatiske træk.

PSYKOPATISKE TRÆK

Bemærk, en psykopat behøver ikke besidde alle de 20 kendetegn.

1. Interpersonelle træk	2. Affektive træk	3. Livsstilstræk	4. Antisociale træk
a. Overfladisk b. Grandiøst selv-værd c. Patologiske løgne d. Snyder / manipulerer	a. Mangel på anger og skyld b. Lav (eng. shallow) affekt c. Afstumpet, manglende empati d. Fejler i at påtage sig ansvar	a. Stimulerings-søgende b. Impulsiv c. Uansvarlig d. Parasitisk orientering e. Mangel på realistiske mål	a. Ringe adfærdskontrol b. Tidlige adfærdsproblemer c. Ungdomskriminalitet d. Tilbagekaldelse af prøveløsladelse e. Kriminel alsidighed

INSTRUKTION

Testen indeholder 20 kendetegn, som er blevet til i forbindelse med studier af kriminelle, mandlige psykopater. Du scorer hvert udsagn ved enten at give 0, 1 eller 2 point. Der gives 2 point, hvis personen klart besidder trækket, 1 hvis personen delvist besidder kendetegnet, og 0 hvis personen ikke gør. Emnerne bedømmes på grundlag af personens funktion i det meste af vedkommendes levetid. Derfor kan det være svært at score en person korrekt, hvis du kun har kendt vedkommende i en kortere periode. Giv kun ét point, hvis du er delvist sikker. Marker din pointgivning ud for hvert udsagn.

OBS: Denne test er beregnet til at blive administreret af uddannede professionelle med viden om psykopati. Uddannede benytter ikke testen alene til at diagnosticere. De laver også et semistruktureret interview og gennemgår testpersonens sagsakter. Testen bør derfor ikke benyttes som et diagnostisk værktøj af andre end erfarne, velinformerede professionelle. Hvis du ikke er uddannet i at administrere testen, bør du derfor tage resultaterne med et gran salt. Det er meget stigmatiserende for en person at blive diagnosticeret som psykopat, og du kan blive anklaget for injurier, hvis du proklamerer det offentligt.

TEST

		Besidder ikke kendetegnet	Besidder delvist kendetegnet	Besidder kendetegnet
1.	Veltalende og charmerende	0	1	2
2.	Egocentrisk og selvovervurderende	0	1	2
3.	Konstant behov for spænding og nye impulser	0	1	2
4.	Let ved at lyve og bortforklare	0	1	2
5.	Bedragerisk og manipulerende	0	1	2
6.	Ingen skyldfølelse og anger	0	1	2
7.	Svagt og overfladisk følelsesliv	0	1	2
8.	Manglende indlevelsessevne og empati	0	1	2
9.	Snyltende livsstil	0	1	2
10.	Opfarende, aggressiv og ringe selvkontrol	0	1	2

11.	Promiskuøs livsstil (hurtige forhold og utroskab)	0	1	2
12.	Tidlige adfærdsproblemer (før 12 årsalderen)	0	1	2
13.	Kort tidshorison. Ingen langsigtet planlægning	0	1	2
14.	Impulsiv	0	1	2
15.	Ansvarsløs som forælder	0	1	2
16.	Mange skilsmisser og mislykkede forhold	0	1	2
17.	Ungdomskriminel (før 15 årsalderen)	0	1	2
18.	Ny kriminalitet under prøveløsladelse	0	1	2
19.	Manglende ansvar for egne handlinger	0	1	2
20.	Flere forskellige former for kriminalitet – fra indbrud og narkotika til vold, seksuelle overgreb og bedrageri	0	1	2

SCORING

Læg alle pointene sammen.

FORTOLKNING

Point	Fortolkning
0-3	Lav score for normale mennesker.
4-9	Hyppig score for normale mennesker, som ikke er kriminelle.
10-16	Over gennemsnittet for en ikke-kriminel person – populært kaldet hverdagspsykopat.
17-25	Hyppig score for kriminelle, som ikke lider af psykopati – populært kaldet hverdagspsykopat.
26-29	Grænsen til psykopati i Danmark og resten af Europa. (I USA er grænsen 30 point.)
30-34	Psykopati.
35-40	Kraftig psykopati. Peter Lundin og Ted Bundy scorer 39 eller 40 point.

Bemærk, at testen er udviklet på baggrund af kriminelle mænd. **Kvindelige psykopater** kan gå under radaren på denne test, idet de sjældent udviser kriminel adfærd i samme grad som mandlige psykopater. Dvs. en kvinde med en score på under 26 point, kan godt være psykopat.

Tilpasset af Lavendt, 2022